

Sygn. akt VII KZ 2/18

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Krzysztofa Czajki, w sprawie W. M., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 17 maja 2018 r., zażalenia W. M. na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 16 lutego 2018 r., sygn. akt Żo. [...], umarzającego postępowanie w sprawie z wniosku W. M. w przedmiocie zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia

postanawia

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 11 listopada 1982 r. (sygn. akt So.W. [...]) W.M. skazany został za to, że: „będąc członkiem NSZZ Solidarność – przewodniczącym Komisji Zakładowej w Z., nie odstąpił od działalności związkowej organizując w sierpniu 1982 r. kolportaż ulotek i biuletynów sygnowanych przez Region B.”, tj. za przestępstwo z art. 46 ust. 1 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz.U. Nr 29, poz. 154), za co wymierzono mu karę roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres trzech lat tytułem próby oraz karę grzywny w wysokości 50000 zł.

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 19 listopada 1982 r.

Sąd Najwyższy – Izba Wojskowa wyrokiem z dnia 3 września 1993 r. (sygn. akt WRN [...]), po rozpoznaniu rewizji nadzwyczajnej wniesionej przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego, orzekł o zmianie zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie w/w od popełnienia przypisanego mu przestępstwa.

W dniu 12 kwietnia 1994 r. W. M. wystąpił do Sądu [...] Okręgu Wojskowego z „żądaniem odszkodowania za niesłuszne skazanie w trybie art. 487 § 1 i art. 571 k.p.k.”. We wniosku tym wskazał fakt aresztowania go w okresie od dnia 31 sierpnia do dnia 11 listopada 1982 r., wynagrodzenie jakie otrzymywał przed aresztowaniem oraz to, iż podczas stosowania tymczasowego aresztowania zachorował na chorobę wrzodową dwunastnicy żołądka. Opisał też przebieg leczenia. Jednocześnie przedstawił swoje perypetie związane z zatrudnieniem, w tym wypowiedzenie mu umowy o pracę z przyczyn politycznych i nieskuteczność odwołań spowodowanych karalnością za działalność związkową w okresie stanu wojennego. Wskazał także, że w związku z tym do końca 1989 r. musiał wykonywać znacznie gorszą, nieodpowiadającą jego kwalifikacjom pracę. W efekcie roszczenie swoje określił na kwotę 400.000.000 zł (przed denominacją – uwaga SN).

Na rozprawie, w dniu 4 sierpnia 1997 r. przed Wojskowym Sądem Okręgowym w W. żądanie swoje ograniczył do kwoty 18000 zł.

Po rozpoznaniu wniosku, Wojskowy Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 4 sierpnia 1997 r. (sygn. akt Żo. [...]) na mocy art. 487 § 1 k.p.k. oraz art. 488 § 2 k.p.k. z 1969 r. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz W. M. kwotę 4284,10 zł tytułem odszkodowania za straty materialne, oraz kwotę 4000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdy moralne wynikłe z niesłusznego skazania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. Na kwotę odszkodowania złożyły się utracone zarobki w okresie pozbawienia wolności oraz uiszczone przez wnioskodawcę koszty i opłaty oraz koszty obrony.

Natomiast na wysokość zadośćuczynienia wpływ miały: przymus psychiczny stosowany wobec wnioskodawcy w czasie śledztwa, poniesiony uszczerbek na zdrowiu (choroba wrzodowa i zespół depresyjny), utrata dobrze płatnej pracy, szykany organów służby bezpieczeństwa oraz „przeciętna stopa życiowa istniejąca w naszym kraju”.

Postanowieniem z dnia 29 września 1997 r., sygn. akt WZ [...], Sąd Najwyższy – Izba Wojskowa, na skutek zażalenia wnioskodawcy domagającego się zasądzenia kwoty 40.000 zł, podwyższył kwotę zadośćuczynienia za krzywdy moralne wynikłe z niesłusznego skazania do kwoty 6000 zł, w pozostałym zaś zakresie zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy. W uzasadnieniu tego postanowienia wskazano, że Sąd Najwyższy nie mógł zasądzić odszkodowania za straty poniesione przez wnioskodawcę powstałe z faktu niezatrudniania go na określonym stanowisku pracy, gdy odmowa zatrudnienia oparta była na przesłankach „niezależnych od wyroku skazującego”. Uwzględniając jednak te okoliczności, zasądził zadośćuczynienie – jak wskazał – w wysokości odbiegającej, na korzyść wnioskodawcy, od dotychczasowej praktyki sądowej.

W dniu 4 grudnia 2017 r. do Wojskowego Sądu Okręgowego w W. wpłynął wniosek W. M., określony jako „żądanie odszkodowania za niesłuszne skazanie w trybie art. 481 § 1 i art. 571 k.p.k.”, w którym to wnioskodawca wystąpił o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kwoty 106363 zł za „poniesione straty w zarobkach w okresie 01.09.1982 – 30.04.1988”, oraz kwoty 40000 zł „jako zadośćuczynienie za okres 01.09.1982 – 04.06.1989 r.”. We wniosku tym powtórzył okoliczności opisane w pierwotnym żądaniu, zarówno co do krzywd wynikających ze skazania (w tym przede wszystkim – choroba wrzodowa i depresja) oraz – jak to określił – wykorzystanie wyroku skazującego „w perfidny sposób przez pracodawcę, tj. Z. w B.” ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Wojskowy Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 16 lutego 2018 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., umorzył postępowanie w sprawie z wniosku W. M. w przedmiocie zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia za krzywdy

wynikłe ze skazania go wyrokiem Sądu W. Okręgu Wojskowego w W. z dnia 11 listopada 1982 r., sygn. akt So.W. [...].

Zażalenie na to orzeczenie wniósł W. M. Nie formułując żadnych zarzutów wskazał, że jego zdaniem nie doszło do naruszenia unormowania zawartego w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., gdyż jego żądanie dotyczące utraty zarobków w czasie obowiązywania wpisu jego osoby do Krajowego Rejestru Karnego nie było poprzednio rozpoznawane przez sądy wojskowe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Analiza akt sprawy wykazała, że Wojskowy Sąd Okręgowy w W. w zaskarżonym postanowieniu słusznie przyjął, iż wniosek W.M. o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne skazanie wyrokiem Sądu [...]. Okręgu Wojskowego w W. z dnia 11 listopada 1982 r., był już przedmiotem rozpoznania w postępowaniu zakończonym postanowieniem Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 4 sierpnia 1997 r., sygn. akt Żo [...].

Trzeba zaznaczyć, że Wojskowy Sąd Okręgowy w W. wydając postanowienie w dniu 4 sierpnia 1997 r. oraz Sąd Najwyższy orzekając w dniu 27 września 1997 r., miały świadomość utraty zarobków przez W.M. w czasie figurowania wpisu o jego skazaniu w Krajowym Rejestrze Karnym. Okoliczności zatem podnoszone przez autora środka odwoławczego, jak słusznie podkreślił to w treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia Wojskowy Sąd Okręgowy w W., w odniesieniu do ponowionego wniosku, nie stanowią żadnej nowej przesłanki uzasadniającej zaaprobowanie żądań W.M. i nie mogą być poddane kolejnej ocenie. Należy z całą stanowczością podkreślić, że każda z podstaw do zasądzenia roszczeń wskazanych przez wnioskodawcę, została rozważona, właśnie w ramach orzeczeń wydanych w 1997 r.

Zażalenie wnioskodawcy na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 16 lutego 2018 r. umarzające postępowanie, z uwagi na ujemną przesłankę procesową w postaci powagi rzeczy osądzonej (art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.), nie mogło być więc uznane przez Sąd Najwyższy za skuteczne, skoro w sprawie tej, jak to wykazano, zapadło już prawomocne orzeczenie.

Z tych też względów Sąd Najwyższy zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.